

The World Bank Centre for Financial Reporting Reform

Забезпечення якості в аудиті: Досвід ЄС

Київ, 17 грудня 2014

Наталія Мануїлова

*Старший Спеціаліст з Фінансового Управління,
Центр Реформ Фінансової Звітності, Світовий Банк*

- Фактори, які впливають на якість аудиту
- Контроль якості аудиту та суспільний нагляд
- Підхід країн ЄС до забезпечення якості аудиту
- Важливість професійного розвитку у підвищенні якості аудиторських послуг

Disclaimer: the views expressed in this presentation do not necessarily reflect those of the Executive Directors of the World Bank or the governments they represent

Занепокоєння та останні зміни у сфері контролю над якістю аудиторських послуг

- В останні роки на міжнародному рівні було прийнято декілька важливих документів, які направлені на подолання занепокоєності щодо якості аудиторських послуг, а саме:
  - Директива ЄС із Статутного Аудиту 2006/43/ЄС, із змінами та доповненнями згідно Директиви ЄС 2014/56/EU від травня 2014;
  - Регламент № 537/2014 щодо статутного (обов'язкового) аудиту компаній суспільного значення;
  - Пояснення щодо Міжнародних Стандартів Аудиту (ISAs) та Міжнародного Стандарту з Контроля Якості (ISQC) 2009 р., надане Радою Міжнародних Стандартів з Аудиту та Впевненості (IAASB);
  - Основи Якості Аудиту, 2013 розроблені IAASB.
- Основною метою посилення контролю над аудитом є: **відновлення довіри до фінансової звітності та аудиту.**

Мета Регулювання Аудиту

Джерело: Світовий Банк

Фактори впливу на якість аудиту

Source: IAASB

Important Influences on Audit Quality

Source: IAASB

- Між аудиторами та сторонами, які здійснюють управління
- Між керівництвом та сторонами, які здійснюють управління
- Між аудиторами та регуляторами
- Між аудиторами та користувачами фінансової звітності

Сприйняття якості аудиту

Possible perception of audit quality through an investor's lens

Possible perception of audit quality through an audit committee member's lens

Source: IAASB

- Сприйняття якості аудиту є різним серед зацікавлених сторін, в залежності від мети та ступеню взаємодії з процесами аудиту
- Жоден з факторів впливу не є домінуючим по ступені впливу на якість аудиту
- Розуміння точки зору та очікувань різних користувачів є важливим у процесі підвищення якості аудиту.

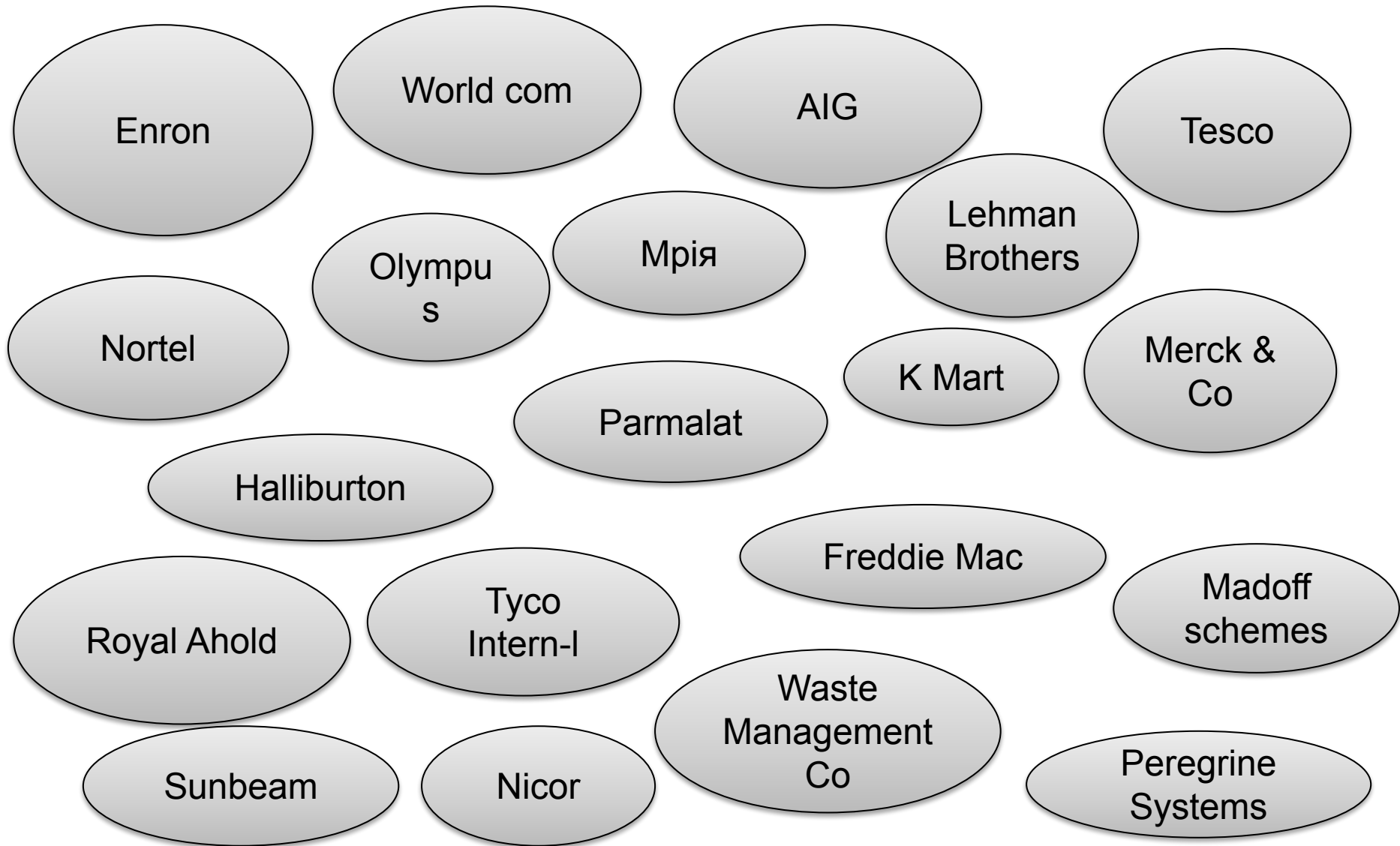
- До 2002 року, аудиторська спільнота у світі була здебільшого саморегульована, коли професійні організації розробляли стандарти аудиту, накладали дисциплінарні стягнення на членів і рекламували якість і переваги аудиту своїх членів.
- Регулюючі органи в США та інших країнах час від часу втручалися, накладаючи дисциплінарні стягнення на аудиторів в особливо кричущих випадках, а іноді, щоб спонукати аудиторську спільноту посилити стандарти аудиту.

- **Саморегулювання: Як аудиторські фірми регулюють питання якості?**
- Аудиторські компанії самі прагнуть послідовно забезпечувати якість процесу аудиту, створюючи внутрішні системи контролю якості, які включають в себе:
  - відповідальність керівництва фірми за якість послуг
  - відповідні етичні вимоги
  - прийняття аудиторських завдань, продовження співпраці із клієнтами
  - кадрові ресурси
  - виконання аудиторських завдань
  - моніторинг.

Див. ISQC 1

Що є спільного у таких компаній?

- Сучасний рух у напрямку впровадження суспільного нагляду над аудиторською діяльністю почався в результаті хвилі скандалів з корпоративної фінансової звітністю, що прокотилася 15 років тому в США, Європі і Японії.
- В минулому десятилітті, починаючи з прийняття в 2002 р акта Сарбейнза-Окслі, на міжнародному рівні затвердилася єдина думка про те, що аудитори не можуть відповідним чином регулювати себе самі, головним чином через відсутність достатніх стимулів до цього:
  - конфлікт інтересів, присутній у відносинах «аудитор-клієнт»
  - якість аудиту не завжди визнається і не завжди заохочується відповідним чином учасниками ринку
  - в основі нерегульованої конкуренції може лежати ціна або готовність до компромісів, а не якість аудиту

- **Чому є потреба в контролі якості та суспільному нагляді?**
  - підвищення якості аудиту та сприяння економічному зростанню
  - відповідає міжнародній практиці та очікуванням
  - спрямовує та допомагає подальшому розвитку аудиторської професії
- **Директива ЄС із Статутного Аудиту 2006/43/ЄС, із змінами та доповненнями згідно Директиви ЄС 2014/56/EU від травня 2014;**

- Директива ЄС з обов'язкового аудиту складає основу правової бази, що визначає характеристики системи суспільного нагляду (СН)
- Існує певний мінімум «обов'язкових» вимог щодо ефективної системи СН, наведених Директивою, які включають:
  - Незалежність від представників професії,
  - Відповідальність за проведення перевірок з контролю якості
  - Належний рівень фінансування, наявність кадрів, і т.д.
- В деяких моментах, Директива надає можливість вибору щодо організації та функціонування ефективної системи СН, із врахуванням індивідуальних обставин та існуючої бази.

Що регулює Директива про Обовязковий Аудит 2014 року?

- **Орган СН повинен бути незалежним від представників аудиторської професії**
- Визначення від Міжнародного Форуму Незалежних Регуляторів Аудиту (IFAIR):
  - Члени IFAIR є незалежними від впливу представників аудиторської професії, тобто, більшість у відповідних органах управління представлена не практикуючими аудиторами, і фінансування таких органів є незалежним від потенційного впливу з боку представників аудиторської професії;
  - Члени IFAIR виконують функцію контролю над аудиторами в інтересах суспільства і відповідають за систему регулярних перевірок аудиторських фірм, що здійснюють аудит компаній суспільного значення, виконуючи цей обов'язок безпосередньо або через нагляд над перевітками, що проводяться професійними асоціаціями.

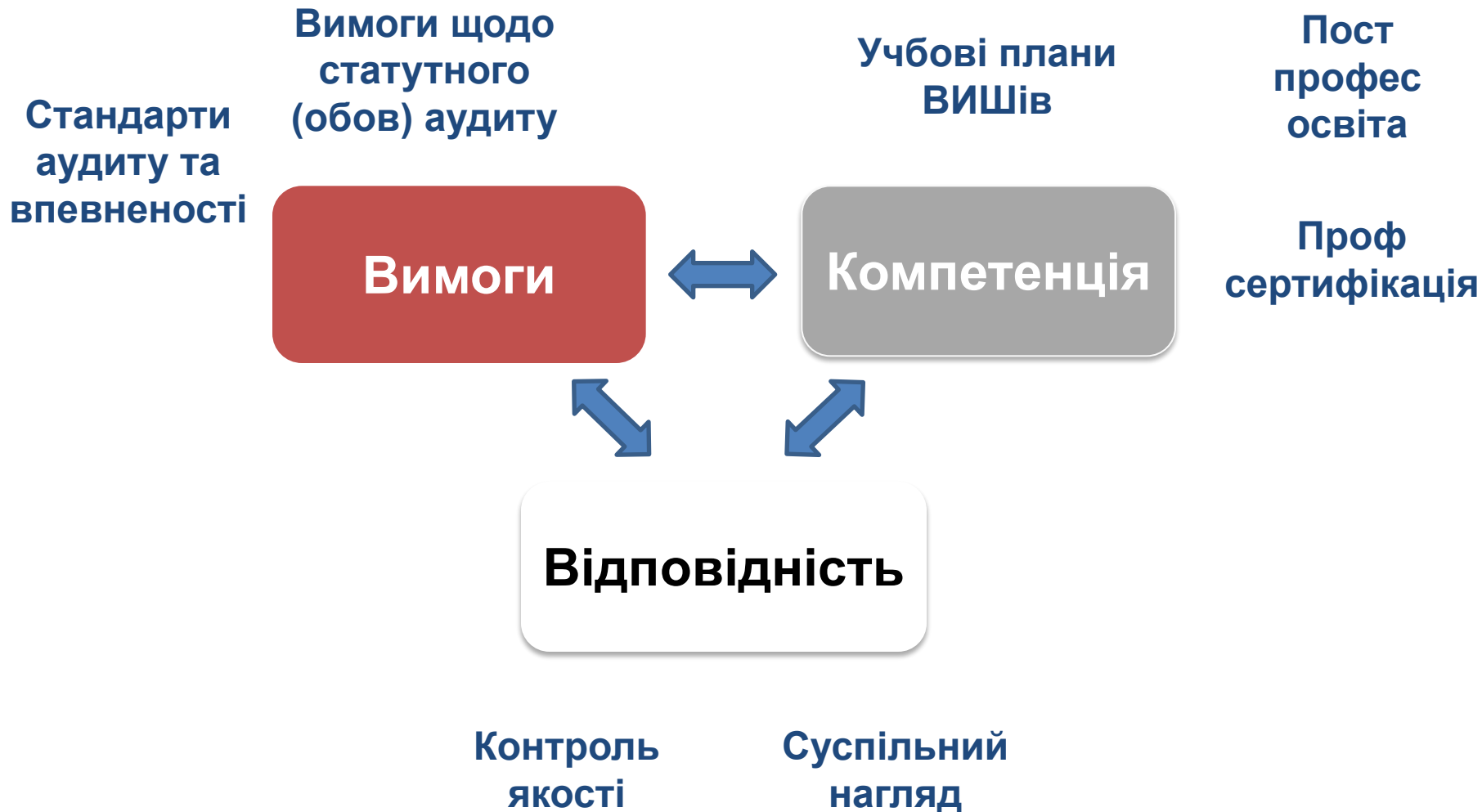
- Орган СН повинен нести **відповідальність за проведення перевірок аудиторів, які проводять аудит компаній суспільного значення**, який є їх основним інструментом забезпечення дотримання стандартів аудиту а, отже, підтримки якості аудиту. Головними перед-умовами є:
  - Визначені стандарти аудиту та обліку, які є загально прийнятими;
  - Юридичні вимоги щодо підготовки та публікації фінансової звітності;
  - Відповідний рівень корпоративного управління, який дає базу для підготування звітності та аудиторських висновків високої якості;
  - Ефективна система освіти та кваліфікації бухгалтерів та аудиторів
- Орган СН повинен мати відповідні ресурси для виконання своїх функцій в інтересах суспільства.

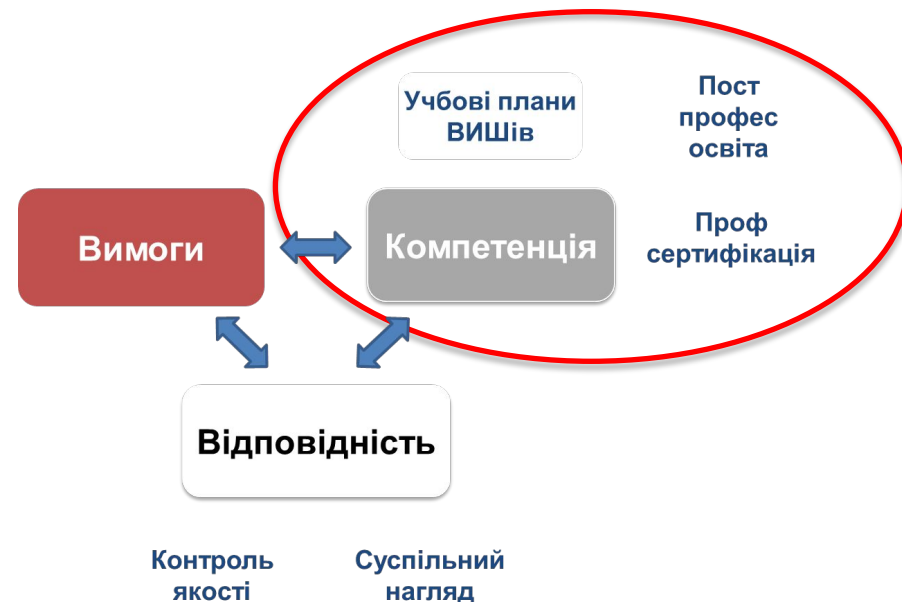
- Незалежність v. Компетентність
- Систематичний підхід v. Професійні судження
- Фінансування: Бюджет v. Власні джерела
- Який обсяг та яка саме інформація має бути публічна?
- Сприйняття аудиторами та регуляторами
- Готовність до змін системи суспільного нагляду

- Підписано Угоду про Асоціацію (УА) між Україною та ЄС
- Україна зобов'язалася поступово привести своє законодавче поле у відповідність до наступних законодавчих актів ЄС із відповідними змінами:
  - Директива ЄС 2006/43/ЄС , **із змінами та доповненнями згідно Директиви ЄС 2014/56/EU від травня 2014*** щодо обов'язкового аудиту: норми Директиви мають бути впроваджені протягом 3 років від дати набуття чинності УА.
  - Постанова ЄС №1606/2002 щодо прийняття міжнародних стандартів бухгалтерського обліку: 2 роки від дати набуття чинності УА.
  - *4-та Директива від 25.07.1978 щодо річної звітності (78/660/ЄЕС): 3 роки від дати набуття чинності УА**.*
  - *7-ма Директива від 13.06.1983 щодо консолідованої звітності (83/349/ЄЕС): 3 роки від дати набуття чинності УА**.*

Важливість професійного розвитку у підвищенні якості аудиторських послуг

- Регулятивні вимоги та відповідність стандартам є важливими факторами якості аудиторських послуг.
- Однак, досягнення цілей MCA (ISAs) спирається на людей, які проводять аудит.
- Таким чином, професійна кваліфікація та практичний досвід аудиторів та керівників фірм є надважливою складовою у підвищенні якості аудиторських послуг.
- Професійна освіта та підвищення кваліфікації практикуючих і майбутніх аудиторів мусить бути серед головних пріоритетів як самої професійної спільноти, так і регуляторів, які відповідають за підвищення якості аудиту та проводять відповідні реформи.

- **Учбові плани ВИШів** мають бути переглянуті на відповідність та постійно оновлюватись разом зі змінами стандартів та вимог в галузі аудиту та фінансової звітності, відстежуючи такі зміни на національному та міжнародному рівнях;
- **Сертифікація професійних аудиторів** базується на необхідному рівні теоретичних знань відповідних предметів, але і на професійній здатності застосовувати такі теоретичні знання на практиці, підтвердженій відповідною професійною діяльністю (мінімум 3 роки);
- **Постійна професійна освіта**: професійні аудитори повинні бути зобов'язані брати участь у відповідних програмах безперервної освіти для того, щоб підпримувати свої теоретичні знання та професійні навички на високому рівні для забезпечення належної якості своїх послуг.

**Дякуємо
Питання?**